

Grażyna Jaśkowiak

Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego

Forum Bibliotek Medycznych 4/2 (8), 58-73

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mgr Grażyna Jaškowiak
Gdańsk - UG

BIBLIOTEKA GŁÓWNA UNIWERSYTETU GDAŃSKIEGO

Abstract

The Library of the University of Gdansk, apart from being an academic unit, serves as an educational and service centre of the University information system. The Central Library of the University of Gdansk in Gdansk Oliwa, together with seven specialist libraries constitutes the basis for the academic library and information system. It is available for all readers, with the scientific library and a public centre of science and culture accessible for inhabitants of the whole region. On November 6th 2006 in Gdansk Oliwa, a new building of the Central Library of the University of Gdansk was opened for readers. To ensure comfortable reading conditions the new Library provides 500 seats for readers, including 170 ones equipped with computers. In the new Central Library of the University of Gdansk, most of the collection is ordered thematically and rendered available in open access. The Library in the new building is also an important centre of scientific information.

Streszczenie

Bibliotekę Uniwersytetu Gdańskiego tworzy Biblioteka Główna w Gdańsku Oliwie oraz siedem bibliotek specjalistycznych. 6 listopada 2006 r. został otwarty dla użytkowników nowy budynek Biblioteki Głównej w Gdańsku Oliwie. Obiekt ma docelowo pomieścić około 700-tysięczny księgozbiór. Biblioteka posiada ponad 500 miejsc dla czytelników, w tym 170 stanowisk komputerowych. Większość zbiorów w nowej Bibliotece Głównej uporządkowana jest według klasyfikacji rzeczowej i udostępniana prezencyjnie w wolnym dostępie. Ważną funkcją Biblioteki Głównej w nowym budynku jest również rola środowiskowego centrum informacji naukowej.

Gmach Biblioteki Głównej Uniwersytetu Gdańskiego¹, którego budowa rozpoczęła się w listopadzie 2002 r. został oddany do zagospodarowania we wrześniu 2006 r. i był uwieńczeniem kilkudziesięcioletnich starań o jego budowę. Pierwsi czytelnicy pojawili się w listopadzie 2006 r.

---

¹ Na stronie www.bg.univ.gda.pl w zakładce O Bibliotece dostępny jest film o nowej bibliotece

Biblioteka Główna UG

Wybudowany budynek biblioteki stanowi część przyszłego kompleksu bibliotecznego, który oprócz czytelni (obecna biblioteka główna) będzie zawierał również obiekt magazynowy, którego budowę przewidziano w planach inwestycyjnych uczelni na lata 2015-2020.

Zaprojektowany przez biuro ArchiCo budynek nowej biblioteki głównej, zgodnie z intencjami inwestora i projektantów stanowi ważny element kompozycyjny znajdującego się w trakcie rozwoju kampusu Uniwersytetu Gdańskiego w Gdańsku Oliwie.

W procesie projektowania, za jedną z najistotniejszych uznano kwestię uwypuklenia w projekcie integracyjnej funkcji biblioteki jaką ma ona pełnić wobec społeczności akademickiej i stworzenia miejsca, które będzie tworzyło odpowiednią atmosferę zarówno do pracy naukowej jak też i do spotkań użytkowników, niekoniecznie wyłącznie na gruncie naukowym.

Przyjęte przez projektantów rozwiązania architektoniczne i urbanistyczne miały na celu wytworzenie szczególnego charakteru przestrzeni towarzyszącej budynkowi biblioteki, który winien zgodnie z tradycjami akademickimi stanowić swoiste centrum, wokół którego koncentrują się pozostałe budynki uniwersyteckie². Zgodnie z tą koncepcją budynek biblioteki został zlokalizowany w centralnej części kampusu,

---

² Plan przestrzennego zagospodarowania kampusu UG w Oliwie został opracowany w połowie lat 90-tych XX wieku przez Szczepana Bauma

w pobliżu ważnych arterii komunikacyjnych obsługujących teren Uniwersytetu i wkomponowany w rozległy teren rekreacyjny, na którym zaprojektowano zbiornik wodny i swobodny układ zieleni parkowej z towarzyszącymi jej małymi formami architektonicznymi.

Projektantom szczególnie zależało na stworzeniu w budynku otwartej przestrzeni, umożliwiającej w przyszłości łatwe dokonywanie przekształceń funkcjonalnych, związanych z dostosowaniem obiektu do stale rozwijających się technik przekazu informacji, bowiem prawdopodobne jest, że w przyszłości obiekt będzie się przekształcał w mediatekę, w której ilość nowoczesnych nośników i urządzeń przeznaczonych do korzystania z nich będzie wymagała wykorzystania coraz większej powierzchni użytkowej. Fakt ten został również uwzględniony w elastycznym zaprojektowaniu instalacji budynku, które umożliwiają ich dość swobodną rozbudowę. Jednoprzestrzenność budynku jest też zgodna z coraz popularniejszą tendencją w projektowaniu bibliotek, gdzie rozdział „drogi książki” i „drogi czytelnika” nie jest już tak rygorystycznie przestrzegany i gdzie czytelnikowi pozwala się na swobodne korzystanie ze zbiorów. Przegrodami budowlanymi zostały wyodrębnione jedynie te pomieszczenia, które ze względu na swoją funkcję niezbędnie tego wymagają. Do nich należy zaliczyć pracownie biblioteczne, pomieszczenia zbiorów specjalnych oraz pokoje pracy indywidualnej i grupowej, a także wszelkiego rodzaju pomieszczenia techniczne i administracyjne.

W budynku biblioteki o powierzchni całkowitej 16 283 m² i użytkowej 9 366 m² zastosowano podział na strefy funkcjonalne, odpowiadające poszczególnym piętrům obiektu i tak: na poziomie -1 w niewielkiej piwnicy w północno-zachodnim narożniku budynku usytuowano pomieszczenia techniczne.

Na parterze (poziom 0) usytuowano sale: konferencyjną dla 220 osób z wyposażeniem multimedialnym, kabinami do pracy dla obsługi i tłumaczy symultanicznych, wystawienniczą, która niestety została usytuowana w bocznym korytarzu i szkoleniową dla 35 osób w pełni skomputeryzowaną oraz czytelnię i pracownie informacji naukowej, wypożyczalnię międzybiblioteczną, administrację, dyrekcję, a także introligatornię, serwerownię i pracownię informatyczną oraz 2 szatnie: stałą samoobsługową z 380 szafkami oraz sezonową z obsługą.

Na piętrach 1-3 (poziom 1-3 jest to właściwie jedna kondygnacja z antresolami) zlokalizowano oddział udostępniania z wypożyczalnią miejscową, księgozbiorem zorganizowanym w wolnym dostępie, a także czytelnię prasy, 26 pokoi pracy indywidualnej i 4 sale pracy grupowej. Ponadto na 1. piętrze usytuowano niewielki barek.

Na piętrze 4 (poziom 4) zlokalizowano pracownie, czytelnie i magazyny zbiorów specjalnych oraz pracownie oddziałów: gromadzenia, opracowania zbiorów oraz czasopism, a także pracownię digitalizacji i pracownię konserwacji papieru. Część pomieszczeń biurowych usytuowana jest w tzw. łącznikach z oknami wychodzącymi

na wnętrzu biblioteki. W konsekwencji pomieszczenia te są duszne i brak w nich komfortu pracy.

Widok wnętrza Biblioteki Głównej UG

Jednym z podstawowych problemów w projektowaniu bibliotek jest zapewnienie budynkom odpowiedniej izolacji od wpływów zewnętrznych.

Architektura budynku reprezentuje kierunek, który projektanci określili jako odmianę współczesnego minimalizmu. Kształtując bryłę budynku operowano dużymi jednolitymi płaszczyznami o wyrazistej fakturze i kolorystyce, tworząc budynek-znak. Znak ten posiada różne konotacje. Może kojarzyć się z „księgą”, którą przypomina frontowa elewacja budynku, z grubą „obwolutą” stropodachu i stropu nad parterem, „grzbietem” ściany bocznej i wypełnieniem „stronami” – poziomymi pasami fałdowanej blachy, którą jest obłożona elewacja. Zwarta, zamknięta bryła budynku, przecięta tylko w niewielu miejscach szczelinami otworów, z wielkoprzestrzennym atrium wewnątrz budowli może też budzić skojarzenia ze „świątynią wiedzy”. Dynamika i symetria bryły podkreślona wstęgą tarasów wejściowych i tubusami wykuszy pokoiów do pracy indywidualnej może z kolei przywołać na myśl tajemniczy pojazd – statek lub „wehikuł czasu”, na pokładzie którego możemy udać się w podróż ku nieznanemu. Gra wyobraźni i skojarzeń prowadzi odbiorcę w wielu kierunkach. Tak czy inaczej intencją projektantów było wzbudzenie u odbiorcy żywego zaciekawienia i chęci poznania wnętrza tego tylko z pozoru niedostępnego budynku. Przecież to właśnie poznawanie nieznanego jest domeną studiujących i uczonych.

Widok klatki schodowej

Wnętrze biblioteki utrzymane w kolorze stalowym nawiązuje do symboliki morskiej, a ściślej ładowni statku. Schody przypominają trap, liczne mostki i przejścia wewnętrzne symbolizują drogi komunikacyjne statku.

Organizacja zbiorów w nowym gmachu

Biblioteka Główna UG ma charakter biblioteki prezencyjnej (udostępnianie na miejscu), w której zaplanowano pomieszczenie 700 tys. zbiorów, w tym 200 tys. jednostek zbiorów specjalnych.

Zgodnie z planem architektonicznym zbiory pomieszczono na trzech poziomach według następującego porządku:

- na pierwszym poziomie zbiory w układzie kolejności sygnatur, właściwym dla magazynów zamkniętych i dział „Kultura ; Sztuka” w układzie systematycznym,
- na drugim poziomie dwie dziedziny – „Nauki humanistyczne”; „Językoznawstwo i Literatura” w układzie systematycznym,
- na trzecim poziomie także dwie dziedziny – „Nauki społeczne”; „Nauki ścisłe i eksperymentalne” w układzie systematycznym. Każda z dziedzin posiada własny punkt informacyjny, który jednocześnie jest miejscem pracy dyżurującego bibliotekarza.

Punkt informacyjny działu „Kultura; Sztuka”

Dlaczego na pierwszym piętrze znalazły się przede wszystkim zbiory w porządku numerus currens, który jest zaprzeczeniem przyjętej koncepcji organizacji zbiorów? Jest to jeszcze jedna konsekwencja braku magazynów i decyzji rektora, że do nowego gmachu przenoszone będą w całości księgozbiory bibliotek wydziałów, które otrzymają nowe budynki w kampusie w Oliwie. Jako pierwszy przeniesiony został księgozbiór biblioteki z Wydziału Humanistycznego, którego większość stanowił zasób magazynu i nie było powodu ustawiania go w układzie dziedzinowym w wolnym dostępie. W 2009 roku przeniesiono księgozbiór biblioteki psychologiczno-pedagogicznej, w 2011 r. księgozbiór biblioteki biologicznej, a w 2012 r. przeniesiony zostanie księgozbiór chemiczny. Konsekwencją jest bardzo szybkie zapełnianie regałów i kurczące się miejsce na przyrost zbiorów. Budowa magazynu staje się coraz bardziej nagląca.

Księgozbiór w wolnym dostępie ustawiony został dziedzinowo według schematu klasyfikacji systematycznej przygotowanego na potrzeby biblioteki uniwersyteckiej.

Schemat ten obejmuje 31 działów, które podzielone zostały na klasy i podklasy odpowiadające dyscyplinom naukowym, gałęziom dyscyplin lub grupom zagadnień. Jest to układ stosunkowo prosty, o niezbyt rozbudowanej strukturze. Zastosowany schemat jest modyfikowany i rozbudowywany w miarę przyrastających zbiorów i rozwijających się dyscyplin, jest na tyle przejrzysty, że szybko został zrozumiany i zaakceptowany przez czytelników.

Każda książka otrzymała symbol klasyfikacji składający się z cyfr arabskich i liter alfabetu łacińskiego, który wyznacza miejsce na półce.

W opisie bibliograficznym w formacie MARC 21 symbol zapisany został w polu 084. Dla czytelnika symbol z pola 084 widoczny jest w polu „klasyfikacja” na ekranie karty katalogowej. W obrębie każdego działu książki zostały uszeregowane alfabetycznie.

Na każdej książce, na grzbiecie lub 4-tej stronie okładki i odwrocie karty tytułowej umieszczona została naklejka z odpowiednim symbolem.

Na rozmieszczenie zbiorów na określonych poziomach znaczący wpływ miało natężenie ruchu czytelniczego. Zbiory wykorzystywane najczęściej (wypożyczane do domu) przez największą liczbę czytelników rozmieszczone zostały na najniższym piętrze.

Ze zbiorów w wolnym dostępie można korzystać na miejscu w dowolnym punkcie biblioteki. Możliwe jest wypożyczenie, na podstawie osobnego szczegółowego regulaminu, niektórych oznaczonych egzemplarzy książek (możliwość wypożyczenia zaznaczono naklejką w kolorze niebieskim), poprzez zgłoszenie w wypożyczalni miejscowej. Książki, których wypożyczać nie można oznaczono naklejkami w kolorze czerwonym.

Nie dopuszcza się możliwości wypożyczenia czasopism.

Wszystkie książki i czasopisma znajdujące się w wolnym dostępie są skatalogowane w katalogu online.

Księgozbiór do nowego gmachu przydzielany był dosyć żywiołowo. Pomyłką okazało się ustawienie w wolnym dostępie literatury pięknej. Po roku użytkowania stwierdzono, że niewiele osób w czytelnicy chce czytać teksty literackie, które na półkach zajęły dużo miejsca. Księgozbiór ten został wycofany do części przeznaczonej do wypożyczenia.

Na czwartym piętrze rozmieszczone zostały zbiory specjalne, które podlegają szczególnym zasadom przechowywania w zamkniętych magazynach o odpowiednich warunkach klimatycznych i są udostępniane w wydzielonej czytelnicy, w której dla zapewnienia bezpieczeństwa zastosowano system zdalnego otwierania drzwi, obsługiwany przez dyżurnego bibliotekarza, więc czytelnicy nie mogą opuszczać pomieszczenia bez jego wiedzy. Materiały audiowizualne (filmy, materiały do nauki języków, itp.) udostępniane są w specjalnej sali wyciszonej i wyposażonej w sprzęt do odtwarzania materiałów dźwiękowych. Sala audiowizualna dysponująca 20 miejscami cieszy się ogromną popularnością i rezerwowana jest z dużym wyprzedzeniem. W pobliżu magazynów zbiorów specjalnych usytuowano pracownię konserwacji wyposażoną w nowoczesny specjalistyczny sprzęt do konserwacji papieru. Zbiory,

które udostępniane są w wolnym dostępie ulegają znacznie szybszemu zużyciu, dlatego muszą być często oprawiane i zszywane. Pracownia intrologatorska, która w nowym gmachu zyskała nowoczesne wyposażenie ma „ręce pełne roboty”.

Pracownia intrologatorska

W nowym gmachu, na 1. piętrze, umieszczony został jako źródło informacji katalog kartkowy wykazujący te zbiory biblioteki uniwersyteckiej (zbiory filii i dawnej biblioteki głównej), które nie znalazły się w katalogu online (zasób magazynu dawnej biblioteki humanistycznej). W wyniku retrospektywnego katalogowania zbiorów, karty z katalogu kartkowego są usuwane i jego objętość szybko się zmniejsza. Na koniec 2011 r. katalog online wykazał 99% zasobu czasopism i 75% książek³. Katalog tradycyjny zmniejszył swoją objętość z 20 szaf w 2006 r. do 8 szaf w 2011 r.

Przeprowadzka do nowego gmachu rozpoczęła się 14 września 2006 r.

Na początku października 2006 r. w nowej bibliotece odbyła się inauguracja roku akademickiego.

Pierwsi czytelnicy pojawili się z początkiem listopada i mogli korzystać z księgozbioru w wolnym dostępie na drugim i trzecim piętrze, natomiast całość księgozbioru w nowym gmachu stała się dostępna dla czytelników w połowie grudnia 2006 r. Księgozbiór liczył 200 tys. wol. książek i 2500 tytułów czasopism.

---

³ Na podstawie Sprawozdania rocznego Biblioteki UG w roku 2011

Przenoszenie zbiorów

Inauguracja roku akad. 2006/2007

Zasiedlenie nowego gmachu spowodowało zmiany w strukturze Biblioteki. Konieczne stało się powołanie 5 bibliotekarzy dziedzinowych, którzy „opiekują” się przydzielonymi dziedzinami. Bibliotekarze dziedzinowi utworzyli zespoły bibliotekarzy pracujących na stałe w przydzielonych działach. Do zadań bibliotekarzy dziedzinowych, którzy są pracownikami wykształconymi w danej dziedzinie wiedzy, należy ścisła współpraca z Oddziałem Gromadzenia w zakresie doboru literatury do poszczególnych dziedzin, również współpraca z pracownikami naukowymi w zakresie doboru literatury (nie tylko nowości, ale też ze starszych zasobów biblioteki), klasyfikacja włączanych książek i czasopism, stała aktualizacja informacji o źródłach wiedzy z danej dziedziny oraz układanie grafików dyżurów.

Zmianie uległa też rola bibliotekarza pracującego w udostępnianiu: bibliotekarz stał się dyskretnym, kompetentnym doradcą czytelnika. W nowym gmachu cały czas jest między regałami i nie może się schronić w zaciszu pracowni, bo jej po prostu nie ma. Nie wszyscy bibliotekarze taką zmianę zaakceptowali. W znacznym stopniu nastąpiła wymiana pokoleniowa, starsi bibliotekarze nie podjęli pracy w zautomatyzowanym budynku, wielu podjęło decyzję o zakończeniu pracy zawodowej. Przyszli nowi bibliotekarze, którzy zaakceptowali pracę w otwartej przestrzeni.

Ponadto połączone zostały działy opracowania alfabetycznego i rzeczowego co wpłynęło na skrócenie czasu opracowania książek. Dotychczasowe filie stały się bibliotekami obsługującymi proces dydaktyczny.

Czytelnicy szybko polubili nowy gmach biblioteki, zaakceptowali zaproponowaną organizację zbiorów i pracy z nimi. Świadczy o tym stale wzrastająca liczba odwiedzin i udostępnionych zbiorów. W 2007 r. (po roku działalności biblioteki w nowym gmachu) udostępniono blisko 390 tys. wol., natomiast w 2011 r. liczba ta wzrosła do blisko 700 tys. wol.⁴ Stale rośnie liczba czytelników, także tych spoza Uniwersytetu. Wielu jest takich, którzy przychodzą do biblioteki z własnymi materiałami do nauki, bądź spotkać się w celach towarzyskich. Cieszy też znaczna liczba czytelników spośród starszych pracowników naukowych co do których żywiono obawy czy zaakceptują otwartą przestrzeń biblioteki. Rosnąca liczba osób odwiedzających potwierdza słuszność założenia, że biblioteka ta to miejsce nowoczesne, otwarte i przyjazne użytkownikom, takie w którym chce się spędzać jak najwięcej czasu.

Niestety powiedzieć też trzeba, że część czytelników „niedorośla” do takich warunków. Zdarzają się przypadki ukrywania książek. Najczęściej chowane są w szafkach w szatni, w pokojach pracy indywidualnej, bądź na innych półkach. Zachowanie takie powoduje spięcia między bibliotekarzami i czytelnikami, którzy na półce nie znajdują poszukiwanej książki. Sytuacje te spowodowały, że w regulaminie porządkowym wprowadzono zapis, że szafka w szatni codziennie o godzinie 20.00 są otwierane przez pracowników ochrony.

Nowa biblioteka jest dobrze wyposażona w najnowszy sprzęt: komputery, terminale do katalogu, rzutniki i in. Stale wzbogacana jest oferta dla użytkowników - uruchomiono internet bezprzewodowy, usługę VPN. Bardzo dużym zainteresowaniem cieszą się

---

⁴ Na podstawie Sprawozdań rocznych Biblioteki UG w roku 2007 i 2011

pokoje pracy indywidualnej. Rezerwacje dokonywane są z kilkutygodniowym wyprzedzeniem. W pomieszczeniach bibliotecznych odbywa się dużo zajęć dydaktycznych. Jest to wynikiem deficytu pomieszczeń dydaktycznych na uczelni, ale także tego, że sale biblioteczne są dobrze wyposażone w sprzęt multimedialny. W sali konferencyjnej odbywają się regularnie posiedzenia Senatu UG, prezentacje baz danych i szkolenia przeznaczone dla większych grup uczestników.

Pomieszczenia biblioteczne wykorzystywane są także na konferencje, sympozja, wystawy i in. organizowane przez użytkowników spoza Uniwersytetu. Duża, otwarta przestrzeń sprawia, że ważne wydarzenia mogą mieć miejsce także na 1. piętrze. W styczniu 2007 r. z okazji Ogólnopolskiego Dnia Judaizmu zorganizowano debatę „Kiedy polityka jest narzędziem pokoju”, w której głos zabrali: Shewach Weiss i Radosław Sikorski. Spotkanie prowadził Jacek Pałasiński. W październiku 2007 r. zorganizowana została cisząca się dużym zainteresowaniem wieczorna debata pt. „Przyszłość polsko-niemieckiej pamięci dla wspólnej Europy”. W debacie prowadzonej przez Adama Krzemińskiego uczestniczyli: Guenter Grass, Lech Wałęsa, Richard von Weizsaecker oraz Stefan Meller.

W marcu 2010 r. we wnętrzach Biblioteki zorganizowane zostały uroczystości z okazji 40-lecia Uniwersytetu Gdańskiego.

Przestrzeń pierwszego piętra często jest także miejscem ekspozycji wystaw.

Wystawa „Maria Skłodowska Curie – kobieta nowoczesna”

Debata „Przyszłość polsko-niemieckiej pamięci dla wspólnej Europy”

Przez dwa lata telewizja gdańska, we wnętrzach biblioteki, realizowała cykliczny program „Forum gospodarcze”. Niestety przy rosnącym ruchu czytelnicznym zamęt powodowany przez ekipę realizatorów programów był uciążliwy i realizację programu w bibliotece zakończono. W 2009 r. w pomieszczeniach Biblioteki był realizowany film fabularny „Milion dolarów” w reżyserii Janusza Kondratiuka z Kingą Preis i Tomaszem Karolakiem w rolach głównych.

Przez ten okres zaobserwowano także, że przy organizacji zbiorów w wolnym dostępie na znaczeniu straciła wydzielona czytelnia informacji naukowej, niefortunnie usytuowana w oddaleniu od ciągu komunikacyjnego, z wejściem przysłoniętym schodami. Nie sprawdziło się umiejscowienie księgozbioru podręcznego w oddzielonej czytelnicy. Szybko pojawił się postulat, że księgozbiór informacyjny tam zgromadzony należy przenieść do poszczególnych dziedzin na piętrach, a nie zmuszać czytelników do wędrówki po potrzebne słowniki czy leksykony na parter. Rozdzielono więc ten księgozbiór między odpowiednie dziedziny. Początkowo dostęp do internetu był na każdym komputerze w bibliotece dla wszystkich użytkowników. Jednakże takie rozwiązanie nie sprawdziło się. Korzystający z internetu bez ograniczenia czasowego czytelnicy blokowali komputery, uniemożliwiając innym korzystanie ze zbiorów elektronicznych. Zdecydowano więc ograniczyć dostęp do wyselekcjonowanych

stron. Nie objęło to jedynie komputerów w czytelni informacji naukowej, która zaczęła pełnić rolę czytelni internetowej, gdzie użytkownik musi wpisać się do książki odwiedzin, przestaje być anonimowy i podlega kontroli czasowej. Do nienaukowych treści jest dostęp także poprzez internet bezprzewodowy, w ramach usługi Eduroam. Do czytelni informacji naukowej przeniesiona została także z 1. piętra czytelnia prasy. Dzięki temu na parterze „zatrzymani” zostali czytelnicy, często osoby starsze spoza Uniwersytetu, które przychodzą przejrzeć codzienną prasę.

Użytkując nowy gmach trzeba było zmienić usytuowanie i przeznaczenie niektórych pomieszczeń. I tak został przeniesiony bliżej drzwi wejściowych sekretariat i gabinet dyrektora. Według projektu usytuowany był w najbardziej schowanym narożniku budynku, w głębi strefy administracyjnej, co utrudniało dotarcie interesantom.

Niefortunne okazało się także usytuowanie sali wystawowej w bocznym korytarzu na parterze. Kilka wystaw, które zostały tam zorganizowane umknęły uwadze czytelników, bo rzadko tam trafiali. Wystawy zostały przeniesione na pierwsze piętro do otwartej przestrzeni lub sali zwolnionej przez czytelnię prasy. Natomiast zwolnioną salę wystawową, która popularnie nazywana jest „cateringową” wykorzystują organizatorzy konferencji i spotkań do serwowania posiłków. Odbywają się też w niej mniejsze spotkania i konferencje.

Nową lokalizację zyskała także wypożyczalnia, która zgodnie z projektem funkcjonowała na 1. piętrze. Czytelnicy, którzy chcieli tylko zwrócić wypożyczone książki lub podpisać kartę obiegową nie chcieli zostawiać okryć wierzchnich i toreb czy plecaków w szatni. Powodowało to ciągłe scysje z ochroną, dlatego wypożyczalnia przeniesiona została na parter i ta lokalizacja okazała się właściwa. Wypożyczalnia na piętrze zajmuje się obecnie przede wszystkim wypożyczeniem na zewnątrz.

Wypożyczalnia na 1. piętrze

Nieco kłopotów sprawia usytuowanie w otwartej przestrzeni, zbyt blisko części czytelnianej barku. Roznoszące się aromaty i rozmawiający klienci przeszkadzają często czytelnikom.

Barek w Bibliotece Głównej

Barek, który mimo że mały (tylko 4 stoliki) został ciekawie zaprojektowany, wśród czytelników cieszy się dużą popularnością i dobrą opinią serwowanych tam dań. Czekać na posiłek można umilić sobie czas czytaniem wyłożonych na ladzie czasopism bądź książek, które zostały wycofane ze zbiorów.

Biblioteka ze zbiorami w wolnym dostępie, a także z niekontrolowanym wejściem do budynku sprawiła, że potrzebni byli pracownicy ochrony. Powołano więc Straż Obiektu Biblioteka Główna, która z czasem przekształciła się w Straż Uniwersytecką ochraniającą wszystkie obiekty UG. Jednak biblioteka, ponieważ była pierwszym obiektem wymagającym ochrony, musiała wygospodarować pomieszczenia dla nowej jednostki. Udało się to zrobić kosztem zmniejszenia powierzchni dla administracji budynku. Tam, gdzie umieszczono dyspozytornię z urządzeniami monitorującymi kampus i pomieszczenia socjalne dla pracowników ochrony, planowano początkowo sortownię materiałów wpływających do biblioteki oraz pomieszczenia socjalne dla pracowników pracujących na parterze. Mimo, że straż rozszerzyła swoją działalność to dyspozytornia pozostała w budynku biblioteki i przybywa urządzeń monitorujących.

26 października 2007 Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego otrzymała tytuł - „Miejsce przyjazne osobom niepełnosprawnym” - w ogłoszonym przez Prezydenta

Miasta Gdańska konkursie, w którym nagrodzono instytucje przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, gdzie nie ma zarówno barier architektonicznych, jak i społecznych.

W Bibliotece zastosowano szereg rozwiązań wychodzących naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych: przystosowane zostały windy, w których zainstalowano informację dźwiękową, oznaczenia przy drzwiach są w języku brajlowskim, w czytelnich znajdują się powiększalniki optyczne ClearView+, które pozwalają na czytanie, pisanie i oglądanie zdjęć osobom niedowidzącym oraz stanowiska komputerowe przeznaczone dla osób niewidomych i słabowidzących. Stanowiska te są wyposażone w komputery z linijką brajlowską, programem udźwiękawiającym Jaws for Windows (syntezator mowy) oraz programem powiększającym Magic. W Bibliotece funkcjonuje także pracownia tyfloinformatyczna ze sprzętem dostosowanym do potrzeb osób niewidomych: stacja robocza wyposażona w 88-znakowy monitor brajlowski Handy Tech Modular Evolution, monitor dotykowy DotView2, program udźwiękawiający system operacyjny Jaws for Windows 10.0, program powiększający Magic 11.0, skaner A3 Plustek OpticPro A360 program do rozpoznawania tekstu Abbyy FineReader 9.0 Professional Edition oraz stacja robocza wyposażona w 40-znakowy monitor-notatnik brajlowski Braille Lite, program udźwiękawiający system operacyjny Jaws for Windows w wersjach 9.0 i 7.10, skaner A4 Plustek OpticBook 3600, program do rozpoznawania tekstu Abbyy FineReader 9.0 Professional Edition i 6.0, pakiet Microsoft Office 2000 oraz w drukarkę brajlowską Index Everest i program WinBraille 3. 14 - narzędzie do edycji tekstów piśmie punktowym. Osoby niewidzące mogą wchodzić do czytelnicy z psami-przewodnikami.

Czytelnicy tak bardzo polubili pobyt w bibliotece, że coraz częściej pojawiają się głosy domagające się wydłużenia godzin pracy biblioteki do 22⁰⁰. To niestety trochę martwi bibliotekarzy, bo zdają sobie sprawę, że znacznym zmianom będzie musiała ulec organizacja ich czasu pracy. Biblioteka jednak, ulegając prośbom czytelników, wydłuża godziny pracy przed sesją i w sesji egzaminacyjnej do 22⁰⁰.

Po sześciu latach użytkowania gmachu Biblioteki Głównej UG z całą pewnością można powiedzieć, że nowy gmach został zaakceptowany przez czytelników, wrósł w krajobraz Trójmiasta i traktowany jest jako ważne i atrakcyjne miejsce spotkań i imprez.

Mankamenty sukcesywnie są usuwane – na przykład na początku kwietnia wymienione zostały drzwi wejściowe na rozsuwane, które są przyjazne dla wchodzących i wychodzących. Poprzednie były ciężkie i uciążliwe szczególnie dla osób niepełnosprawnych.

Marzeniem bibliotekarzy teraz jest budowa obiecanego magazynowca, który pozwoli do końca scalić ciągle jeszcze rozproszone zbiory biblioteki uniwersyteckiej.

Biblioteka Główna o zmierzchu

Bibliografia

C i s ł o Anna, S t a n u l e w i c z Danuta: Architektura i funkcjonalność nowego gmachu Biblioteki Głównej Uniwersytetu Gdańskiego. *Bibliotekarz* 2009 nr 6 s. 16-20

J a ś k o w i a k Grażyna: Nowa Biblioteka Główna Uniwersytetu Gdańskiego. W: Stare i nowe w bibliotece: współpraca czy konkurencja. Pod red. Marii Wrocławskiej, Justyny Jerzyk-Wojteckiej. Łódź 2010 s. 45-53

T a n a s i e w i c z Konrad, M u s z y Ń s k i Robert: Biblioteka Uniwersytetu Gdańskiego. *Architektura Murator* 2007 nr 7 s. 68-75

P r o g r a m użytkowy budynku Biblioteki Głównej Uniwersytetu Gdańskiego – czytelnie z wolnym dostępem do zbiorów. Sopot, 2001, [dok. niepubl.]

Z a ł o ż e n i a programowe budowy gmachu Biblioteki Głównej Uniwersytetu Gdańskiego – biblioteki środowiskowej Województwa Pomorskiego. Gdańsk, 2001, [dok. niepubl.].